

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 288. — ŠTEV. 288.

NEW YORK, SATURDAY, DECEMBER 8, 1923. — SOBOTA, 8. DECEMBRA, 1923.

VOLUME XXXI. — LETNIK XXXI.

OBREGON PRAVI DA BO ZATRL VSTAJO

Mehiški predsednik, ki je bil zastran boleznimi daljša časa odsoten, se je vrnil v glavno mesto. — Rekel je, da bo kmalu napravil red v deželi. — Če bo potreba, bo poslal proti vstašem zvezne čete. — Uspešna pogajanja med nasprotujočima si generaloma. — Koncentracija čet v Tlacala.

Mexico City, Mehika, 7. decembra. — "Dežela bo kmalu pomirjena. Vstaja bo zatrla z železno roko," je rekel predsednik Obregon, ko se je vrnil večer iz Celaya, kjer se je mudil, da okreva od svoje zadnje bolezni.

To je bil edini komentar predsednika glede poročil, da sta pričela generala Sanchez in Adolfo de la Huerta z gibanjem proti vladi. Predsedniški vlak je došel ob polosmih večer in Obregon se je takoj odpeljal v svoje stanovanje v Chapultepec gradu, kjer se je posvetoval s člani svojega kabineta.

Zvezni uradniki so takoj večer storili potrebne korake, ko so dobili poročila, da se gibanje širi. Tri kolone zveznih čet pod poveljstvom generala Amaro so bile poslani iz Tampico, da nastopijo proti Sanchezu, in nadalje zvezne čete so dobile naročilo, naj se zberejo v Esperanza, da pomagajo pri napadu na Sanchezu. Nadaljne čete so bile koncentrirane v državi Tlacala pod poveljstvom generala Topete.

Oficijelni krogi zamikujejo, da je izbruhnila vstaja v državi Oaxaco. Tudi pravijo, da niso dobili nikakih poročil o vstaji v Michoacanu, Chihuahui ali San Luis Potosi.

Poročila iz države Puebla kažejo, da so se završili boji v Cordovi, ker se ni hotel del posadke pridružiti gibanju proti vladi.

Objava vojnega departamenta navaja brzjavke iz Iguala, v katerih se glasi, da so bila uspešna pogajanja med generaloma Maynotte in Figueroa, ki se je pred kratkim uprl proti vladi v državi Guerrero.

General Figueroa je obljubil, da bo opustil svojo kampanjo in da se bo vdal. Rekel je, da se ni uprl centralni vladi, temveč da je le skušal reformirati državni administracijo.

Danes se bo vršila ljudska demonstracija proti nemirnim v različnih delih republike. Demonstraciji bo načeloval prejšnji predsednik Chazarro.

Predsednik Obregon je dal poseben vlak na razpolago polkovniku Porfirio Garza in njegovi družini. Polkovnik je rekel, da se ne bo boril proti svojemu bratu, generalu Garza, ki je načelnik štaba upornega generala Sanchezu. Polkovnik namerava odpotovati v Laredo, Texas.

KDO JE USMRTEL MALEGA PICKELNEY-JA?

Večera je newyorška policija aretirala 30-letnega Nathana Schatzky-ja, ki je izjavil, da je zvalil v klet štiriletnega Irvinga Pickelney-ja ter ga usmrtil. Sprva so mu na policiji verjeli, pozneje so pa začeli dvomiti o resničnosti njegove izjave.

Mož ni normalen ter se v svoji izjavi večkrat zapletel v protislovja.

MUSSOLINI NAPRAVIL KONEC ŠTUDENTOVSKEMU ŠTRAJKU.

Rim, Italija, 7. decembra. — Pred kratkim so bili zastrajkali študenti raznih italijanskih vseučilišč ter niso hoteli obiskovati predavanj. Predsednik Mussolini je naslovil nanje odprto poslanico, ki je proizvedla nanje tako velik vpliv, da so se vsi brez izjeme vrnili na univerze.

SPREJEM PROTI-KLANSKO PREDLOGE.

Oklahoma City, Okla., 7. dec. — V poslanski zbornici je bila danes sprejeta protiklanska predloga senata. Za predlogo je bilo oddanih 70, proti predlogi pa 15 glasov.

DOBER PLEN.

Petersburg, Va., 7. decembra. — Iz ekspresne kare Norfolk & Western železnice sta vrela večer dva bandita \$37,000. Ropa so šele tukaj opazili, ko so našli v kari zveznatega železniškega uslužbenca Stevensa.

VALEŠKI PRINC SE BO BAJE ODPOVEDAL ANGLEŠKEMU PRESTOLU.

Pariz, Francija, 7. decembra. — Louis Thomas je napisal v današnjem "Intransigeant" zanimiv članek, v katerem pravi med drugim tudi sledeče:

Ko se je vrnil valeški princ iz Indije, se je med ljudmi razširila govornica, da se bo odpovedal angleškemu prestolu. To je mislil storiiti zastran slabega zdravja. Vest je bila pa pozneje zanikana, toda le v toliko, da je valeški princ zdrav in da se mu ni treba zastran zdravja odpovedati prestolu.

Sedaj pa izkazujejo vojvodi iz Yorka iste časti kot jih je ponavadi deležen le angleški prestolonaslednik. Kralj je prepovedal vojvodinji z Yorka plesati na javnih prostorih. To je mogoče le na ta način tolmačiti, da bo nekega dne postala kraljica.

POSLANIK MORE BO DOSPEL V AMERIKO.

Washington, D. C., 7. dec. — Alexander P. Moore, ameriški poslanik na Špankem, se bo vrnil prihodnji teden v Združene države. — Zaenkrat še ni znano, če bo prišel na obisk, ali bo pa resigniral kot poslanik.

24 BUTLEGARJEV JE PLAČALO 150,000 DOLARJEV KAZNI.

Savannah, Ga., 7. decembra. — Sodnik Barre je danes v zveznem sodišču zaslišal in obsodil 24 butlegarjev. Obsodil jih je na 150 tisoč dolarjev globe. Nekateri med njimi bodo morali še sedeti.

IZPOVED SAILSTADA IN NJEGOVE LJUBICE

"Sunshine Girl" je priznala, da se je udeležila sleparije z zavoralnicno. — Čeprav na smrt bolna, trdi, da je bila arečna z možem, ki je oropal grob, da prikrrije svoj beg.

Napa, Cal., 7. decembra. — Dolge ure zaslišavanja so izvabile večer iz Edvarda Sailstada in njegove čikaške ljubice, Dorothy Anderson, posameznosti pretresljive slike iz življenja. Povedala sta namreč, kako sta izvršila najbolj čudni zločin zadnjega časa, kao sta oropala grob ter sežgala truplo, potem ko sta se zaljubila drug v drugega pred tremi leti.

Namen zarote je bil izbrisati s površja obstoj Edvarda Sailstada, načelnika neke fonografske tvrdke v Eau Claire, Wis. ter mu omogočiti, da zapusti svojo ženo in otroke ter odide po svetu s svojo ljubico, Miss Anderson. Povest je povedala večer slednja okrajnemu pravdniku, ko je ležala v bolnici, suha in bleda, trpeča na jetiki.

Podrobnosti priznanja deklice so soglašale s priznanjem Sailstada. Oba sta bila pridržana, dokler ne bodo storile oblasti v Wisconsinu svojih korakov.

Veselost, s katero si je pridobila Miss priimek "Sunshine Girl", ko je bila pred več kot tremi leti igralka in plesalka v Chicagu, je popolnoma zapustila deklico, ko je govorila večer za okrajnim pravdnikom in ob gotovih prilikah je postala celo histerična.

Čeprav sta se ljubila ves ta čas ter ni nobena stvar kalila njujine sreče, je Miss Anderson vendar rekla, da ju je ves čas pekla vest.

Superior, Wis., 7. decembra. — Okrajni pravdnik Kennedy in več okrajnih uradnikov je na poti v Napa, Cal., da privede nazaj Edvarda Sailstada, prejšnjega načelnika fonografske tvrdke v Eau Claire in njegovo stenografino, Dorothy Anderson. Oba sta obdoločena poizga in nepostavnega izkopenja mrljica. Izginila sta pred več kot tremi leti.

MORNARIŠKI POVELJNIK OPROŠČEN.

Boston, Mass., 7. decembra. — Pred vojnim sodiščem se je moral zagovarjati poveljnik Harry L. Pence, ki je poveljeval ameriškiemu rušilec "MacFarland", ko se je slednji trčil v bojno ladjo "Arkansas". Kolizija se je pripetila 19. septembra pri rtu Cot. Vojno sodišče ga je oprostil čes, da ni bil on odgovoren za nesrečo.

BOJ Z BANDITI NA ČIKAŠKI ULICI.

Chicago, Ill., 7. decembra. — Trije banditi so danes ustavili na ulici nekega bančnega uslužbenca ter mu odvzeli \$4700. Neki policist, ki je videl vse to, je začel na bandite streljati.

Banditi so odvrnili z ognjem. Pri streljanju je bil ranjen neki šofer. Banditi so še pravočasno pobegnili.

LEPA STAROST.

Ware, Mass., 7. decembra. — Večera je praznovala tukaj Mrs. M. A. Howe svoj 105-rojstni dan. Njen prvi mož je bil kapitan Pavel Wood, s katerim se je poročila leta 1839.

Zenica je zdrava ter vidi čitati brez naočnikov.

ARETAČIJA INOZEMSKIH KORRESPONDENTOV V BERLINU.

Berlinska policija je aretirala dopisnika newyorškega dnevnika "Forward" baje zato, ker je svojemu listu poročilo o židovskih pogromih v Berlinu.

PRIPRAVLJEN, DA DOSEŽE REKORD.

Slika nam kaže Johna A. MacReady-ja, poročnika armadne zračne službe Združenih držav. V kratkem se bo dvignil v zrak ter bo skušal prekositi vse dosedanje višinske rekorde.

VPLIV INOZEMCEV NA KANADO IN U. S.

Inozemci vplivajo na literaturo Združenih držav. — Canada se boji slične prikazni v dominiji. Najbolji pisatelji so inozemci.

Toronto, Canada, 7. decembra. — Na sestanku Empire kluba je izjavil Murray Gibbon, da bodo pričeli evropski priseljenici v Canadi kmalo izvajati tak vpliv na kanadsko literaturo kot ga že izvajajo na literaturo v Združenih državah.

Gibbon je dovršil Oxford vseučilišče ter je sedaj pri Canadian Pacific železnici. Zasedoval je literarno gibanje v Združenih državah ter rekel, da so med avtorji dvajsetih najboljših povesti v U. S. štirje, ki so se morali naučiti angleški potem ko so prišli v Ameriko, dočim je bilo pet nadaljnjih pisateljev inozemskega izvora.

V Canadi bi seveda ne bilo mogoče doseči tako hitro mesta v literaturi, ker se priseljenici nastanijo ponavadi v poljedelskih okrajih, kjer je malo prilike za literarno delovanje.

Kljub temu pa so se že sedaj pričeli oglašati inozemci s svojimi literarnimi proizvodi.

LEPA STAROST.

Ware, Mass., 7. decembra. — Večera je praznovala tukaj Mrs. M. A. Howe svoj 105-rojstni dan. Njen prvi mož je bil kapitan Pavel Wood, s katerim se je poročila leta 1839.

ARETAČIJA INOZEMSKIH KORRESPONDENTOV V BERLINU.

Berlinska policija je aretirala dopisnika newyorškega dnevnika "Forward" baje zato, ker je svojemu listu poročilo o židovskih pogromih v Berlinu.

PARIZ ZADOVOLJEN S CALVIN COOLIDGE-OM

Skoraj vse francosko časopisje ugodno komentira predsednikovo poslanico. — Angleži se ne brigajo zanjo.

Pariz, Francija, 7. decembra. — Francozi so nadvse zadovoljni z zadnjo poslanico predsednika Coolidge-a.

Posebno jim ugaja naslednja Coolidge-ova zahteva: Francija mora biti plačana. — Nemčija mora živeti.

Časopisje na vso pretego hvali odločen predsednikov nastop. Francozi niti s Hardingom niso bili tako zadovoljni kot so s Coolidgeom.

London, Anglija, 7. decembra. — Poslanica predsednika Coolidge-a ni napravila tukaj nobenega posebnega vtisa.

Časopisje jo je komaj omenilo s par besedami, komentiralo je pa ni. "Times" pravi o nji, da je izvanredno jasna ter da se popolnoma razlikuje od frazerskih izjav prejšnjih ameriških predsednikov.

REKA TIBERA JE STRAHOVITO NARASLA.

Rim, Italija, 7. decembra. — Vsi nižje ležeči kraji v okolici Rima so preplavljeni. Reka Tibera je narasla za 45 čevljev. Mesto Rim sicer ni prizadeto, okolica je pa precej opustošena. Voda je narasla vsled zadnjih neprestanih nalivov.

COLONEL FORBES ŽRETEV METVOUDA.

Washington, D. C., 7. dec. — Colonel Charles R. Forbes, kateremu so očitali, da je sleparil v veteranskem uradu, je večer zadel kap. Zdravniki majo le malo upanja, da bi ozdravel.

PORENJE NAJBREŽE NE BO AVTONOMNO

Socijalist Hoffman se zazema za priklopitev Južnega Pfalza Alzaški ter za ustanovitev neodvisne heške države. — Vlada je potrdila pogodbo glede železnic v zasedenem ozemlju. — Položaj v Porenju postaja vsak dan bolj kritičen. — Plenjenje po porenskih mestih.

Berlin, Nemčija, 7. decembra. — Večera se je sestal tukaj odbor, ki ga tvorijo zastopniki iz Porenja in Porurja. Odborniki so razpravljali o sedanjem položaju v zasedenih provincah.

Končno je bila sprejeta resolucija, v kateri pozivajo vlado, naj stopi z zavazniki v stik ter naj povspeši rešitev porenskega vprašanja.

Odbor je odločno zoper samostojno Porensko in Porursko. Istih nazorov je tudi sedanji nemški kabinet. V prvi vrsti je treba paziti na to, da se ne da porenskim separatistom nobene prilike, katero bi izkoristili v svoj prid. Položaj v Porenski postaja z vsakim dnem bolj kritičen. Za mesec december je prebivalstvo sicer preskrbljeno s hrano, za poznejši čas se pa ne ve kako bo.

Zaenkrat potrebujejo brezposelni v zasedenem ozemlju najmanj 340 milijonov zlatih mark.

Take svote so seveda strašno breme za vlado, ki je v slabem finančnem položaju.

V dvanajstih porenskih mestih ter tudi v Kolinu so večer plenili brezposelni po trgovinah. Policija jih je le s težavo pregnala.

Berlin, Nemčija, 7. decembra. — V porenskem Pfalzu so na delu agitatorji, ki skušajo to provinco ločiti od Bavarske.

Socijalistični poslanec Johannes Hoffman predlaga naj se Južni Pfalz priklopi Alzaški ter naj se ustanovi neodvisna država Hessen.

Koblentz, Nemčija, 7. decembra. — Danes so se obnovila pogajanja med zastopniki tekstilne industrije in porensko komisijo.

V normalnih časih je zaposlenih 160,000 tkalcev. Pogodba glede železnic v zasedenem ozemlju je bila večer potrjena.

FRANCIJA HOČE IMETI TRI SEPARATNE REPUBLIKE.

Kolin, Nemčija, 6. decembra. — Francoska vlada hoče ustanoviti v Porenju tri separate republike. Republike se bodo imenovali: Gornje Porenje, Spodnje Porenje in Westphalia.

Ena sama republika v Porenju bi bila Franciji nevarna. Prebivalstvo bi v tem slučaju veliko bolj simpatiziralo z Nemci kot pa s Francozi.

ITALJANSKI KRALJ BO OBIŠKAL ŠPANIJO.

Madrid, Španija 6. decembra. — Barcelonski dopisnik poroča, da namerava italijanski kralj meseca maja obiskati Španijo. Pri tej priliki se bo ustavljal več dni v Barceloni.

Na Špankem bo gost španskega kralja.

AYMARD JE POZVAL HERRIOTA NA DVOBOJ.

Pariz, Francija, 7. decembra. — Camille Aymard, politični ravnatelj časopisa "La Liberté" je pozval voditelja radikalne stranke Herriota na dvoboj. Herriot je objavil o njem par skrajno poniževalnih člankov.

Za dvoboj vlada veliko zanimanje ker sta oba nasprotnika izredno dobra strelca.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

se potom naše banke izvršujejo zanesljivo, hitro in po nizkih cenah:

Danes so naše cene sledeče:	
JUGOSLAVIJA	
1000 Din.	\$12.50
2000 Din.	\$24.80
5000 Din.	\$61.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računimo posebej po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Poštni čekovni zavod" in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je pač za hitro izplačilo najugodnejše.

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:	
200 lir.	\$ 9.90
300 lir.	\$14.55
500 lir.	\$23.75
1000 lir.	\$48.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 200 lir računimo posebej po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Za pošiljave, ki prisegajo znesek pet tisoč dinarjev ali po dva tisoč lir dovoljujemo po možnosti še posebni popust. Vrednost dinarjem in liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Računamo po ceni onega dne, ko nam dospe poslani denar v roke.

Glejte izplačil v ameriških dolarjih glejte poseben oglas v tem listu.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street Tel.: Cortlandt 4667 New York, N. Y.
Glavno zastopništvo Jadranske Bank.

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by

Slovene Publishing Company
(A Corporation)

FRANK SAKSER, President

LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
42 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Do info leto velja list za Ameriko	Za New York za leto letg	\$7.0
Do info leto velja list za Ameriko	Za New York za leto letg	\$7.0
Za pol leta	Za pol leta	\$3.5
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.5

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenem nedelj in praznikov.
Copies brez podpisa in omenosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagoviti pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališke naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA"
42 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876

PROTIREVOLUCIJA V MEHIKI

Zadnje revolucijo v Mehiki je povzročil de la Huerta, ki je pred kratkim resigniral kot državni zakladničar.

Revolucijo je vpriporil v namenu, da bo lahko nastopil kot aktivni kandidat za predsedniško mesto.

Huerta je kandidat kapitalističnih in reakcionarnih elementov.

Podpirali ga bodo premogovni baroni, fabrikantje, veletrgovci in fašisti.

Huerta je znan že dolgo časa kot velik nasprotnik delavcev.

To svoje sovraštvo je pa znal, ko je bil še visok uradnik v Obregonovi vladi, spretno skrivati. Sedaj kandidira proti generalu P. Eliji Callesu. Slednjega podpira z vsem svojim vplivom Obregon.

Ko je proglasil svojo diktaturo, je pokazal zobe. Svečano je izjavil, da je odločen nasprotnik Obregonove zakonodaje glede zaščite delavstva.

Ta mož je torej povzročil zadnje mehiško "revolucijo".

Vprašanje je seveda, če bo kaj dosegel in opravil. Predsednik Obregon je bolan ter ga ni bilo zadnji čas v glavnem mestu. Kljub temu se bo po poslužil vse sile, da bo la Huertovo vstajo v kali zatrl. Saj mu gre vendarle zato, da ne bodo prekinjeni odnosi, ki so bili pred kratkim sklenjeni z Združenimi državami.

General Obregon se je izkazal kot dobrega prijatelja delavcev. On je večji prijatelj delavcev kot katerikoli drugi meščanski predsednik te ali one evropske oziroma ameriške republike.

On je stvoril zakonodajo za varstvo delavstva, ki je bolj napredna in dalekosežna kot v katerikoli drugi kapitalistični državi.

V vlado je poklical delavce, ne da bi jih naščuval proti delodajalcem, ampak da bi mu bili vedno s svojimi nasvetom na razpolago.

Obregon ni socialista. Kljub temu ima pa dosti zmišljal za socialno vprašanje, dosti več kot katerikoli profesor narodnega gospodarstva.

Mehiški kapitalisti so zato zasovražili Obregona, ker si je izbral naslednikom moža, o katerem ve, da bo stopal po poti, katero je on začrtal.

Ta mož je general Calles. Tudi Calles je velik nasprotnik izkoriščevalcev in veletov.

On se zavzema za dobrobit delavstva ter za natančno izvedenje delavsko-zaščitne zakonodaje.

Umnevno je, da ameriški reakcionarci simpatizirajo z La Huertom.

Iz Jugoslavije.

Nova zastava jugoslov. vojne mornarice.

Dne 31. oktobra, na dan slave jugoslovanske vojne mornarice, je na vseh jugoslov. vojnih ladjah zaplapolala nova zastava vojne mornarice, ki je že notificirana vsem državam sveta. Pri tej priliki so se vršile velike svečanosti v Šibeniku in Gruzju, kjer je bila ta dan slavnostno otvorena tudi vojna pomorska akademija. Otvoritvi so prisostvovali vojni minister general Pošić, viceadmiral Prica, kontreadmiral Wickerhauser ter vsi komandanti pomorskih obalnih poveljstev.

Iz vojne akademije.

Za profesorja strategije na vojni akademiji v Beogradu je imenovan gen. Ljuba Marić, za profesorja taktike pa gen. Miloš Jovanović in polk. A. Dimitrijević.

Kaj dela atentator Stejić?

J. Stejić, ki je izvršil svojedobno atentat na kralja Aleksandra ter je bil obsojen na dosmrtno ječo, se nahaja v kaznišnici v Sremski Mitrovici. Stejić in Madžar Čuški, sokrivci pri atentatu, izdelujeta v kaznišnici umetne evetice iz papirja. Hiše in gostilne v Mitrovici so polne tega umetnega

evetja. Iščijo poročajo, da so njuni izdelki prav čedni.

Euniška nesreča v Dolmacciji.

Kakor javljajo iz Splita, se je v rudniku pri Ramljanah pripetila velika eksplozija. Vnel se je dinamit. Podšlo je 26 delavcev. Mrtvih so odkopali osem oseb. Ostali so težko ranjeni.

Tatvina pisem v Novem Sadu.

Na pošti v Novem Sadu se že dalj časa opaža, da izginjajo navadna in priporočena pisma. V sled številnih reklamacij občinstva je pošta uprava uvedla preiskavo. Dognalo se je, da je kradel pisma poštni sluga Sava Kožarić.

"Odrešenik" v Bosni.

V zadnjem času se je v okolici Banjaluke potikal brez dela pustolovec Milan Babić. Obklejo je imel raztrgano, lasje dolge, brado razmišeno. V rokavi je nosil evanĝelij in križ ter se izdaljal za preroka, katerega je sam Bog poslal z nebes. Ljudem je pridigal pokoro, krstil otroke in poročal za ročence. Po potrebi je tudi bral mašo v privatnih hišah. Vseled prijave duhovne oblasti je bil Babić kot razširjevalec krivih naukov aretiran in oddan sodišču.

Jugoslavia irredenta.

Pot devinskega dekana v Rim.

Od Ivana Štolfa, dekana v Devinu, je dobila tržaška "Edinost" to-le pismo: Devin, dne 5. novembra 1923. Slavno uredništvo! Vem, da je bila slovenska javnost užaljena, ko je slišala, da sem šel v Rim v trenutku, ko sta dva vladna odloka, namreč o dvojezičnosti časopisov in o šolski reformi, Slovence vznemirjala. Ko sem pa slišal od merodajnih krogov, da bom imel priložnost pri najvišji vladni instanci razodeti želje našega ljudstva, — dasi nisem bil v to poklican od slovenskih politikov, — sem premagal vse pomisleke. In ko sem bil ponovno pozvan, naj se udeležim rimskih slavnosti, sem šel v družbi župnana in drugih zastopnikov kraškega slovenskega ljudstva v Rim. Dne 31. oktobra 1923, približno ob 5. uri popoldne, v prostorih starodavnega "Koloseja", je bila slovenska delegacija slovesno sprejeta od g. ministrskega predsednika, ki je vsakega posebej pozdravil in mu v ljudsko dal roko. Ko je pa prišel do g. Ivana Štolfe, dekana v Devinu, ga je ta naprosil, naj mu dovoli nekoliko besed izpregovoriti v imenu zastopnikov kraškega slovenskega ljudstva. G. Mussolini je rekel: "Dovolim in hočem poslušati." G. Iv. Štolfa je začel tako-le govoriti: "Prišli smo, ekscelence, da se vam slovesno zahvalimo radi odloka, s katerim ste preklicali naredbo naše deželne vlade v zadevi dvojezičnosti slovenskega časopisja. Dalje vas toplo prosimo, da blagovolite na vse načine pospeševati likvidacijo in izplačilo vojne odškodnine. Umestno bi bilo, ekscelence, da se odloži izterjanje davkov in drugih doklad, dokler se temeljito ne izboljša položaj našega revnega, od vojnih dogodkov hudo prizadetega ljudstva. Zdjaj pa pridem, ekscelence, na druge težko vprašanje. Vem, da se italijanska vlada strogo drži principa, da je treba vsjo upravo preurediti v smislu enotnega načrta, kakor pravi v verskem oziru sv. apostol Pavel, da je le "en Bog, ena vera in en krst", vendar z ozirom na kraj, kjer se nahajamo, z ozirom na čut enakopravnosti in znane italijanske velikodušnosti, smemo trdno pričakovati in vdanostno prosimo, naj se šolska reforma izprameni vsaj v toliko, da bo učence, ko dovrši ljudsko šolo, poleg italijanskega jezika popolnoma obvladal tudi svoj materin slovenski jezik. In ako se to zgodi, ekscelence, nam ne bodo mogli reči naši nasprotniki, da smo šli v Rim izdajati naše slovenske pravice in tudi proti Italiji se ne bo mogel v tem oziru izpodtikati noben sovražnik, bodisi v mejah italijanskega kraljestva, bodisi zunaj njih. Ako se ugotovi upravičenim željam zgoraj navedenim, bodite prepričani, ekscelence, da bodo ne samo Kraševci, ampak vsi Slovenci, naši italijanski državljani, bolj zvesti in vdanji novi italijanski domovini, nego so bili bivši vladavini, ki je bila itak na glasu, da nas sovraži. Trdno upamo, da Italija, deželna prostost in kulture, ne bo z nami ravnala kot mačeha, ampak kot prava mati" G. ministrski predsednik je nato odgovoril: "Italija zasluži, da se jo spoštuje, in bodite uverjeni, da vas bomo spoštovali kot državljane." Prosim, da ta dopis objavijo vsi slovenski listi. Z odličnim spoštovanjem! Ivan Štolfa, dekan.

javno zasramovala ustavne naprave države in ščuvala slovensko prdbivalstvo k nepokorščini napram zakonu ministra Gentile o preuredbi šol v novih pokrajinah. Po zadnji amnestiji so taki "pregreški" odpušteni, ali za Slovence fašistovska amnestija ne velja! Pričeto obtoževanje jugoslovenskih listov pomeni nadaljevanje namena, da se jugoslovensko časopisje v Julijski Krajini ubije. Dvojezičnost je odpravljena, sedaj pa je nastopila sodnja na pobudo politične oblasti proti jugoslovenskim listom. Tiskovna svoboda, ki jo uživaj drugi Esti, je za Jugoslovence ukinjena. Ali postarbi se potrebno, da se postavi v pravo luč tudi ta gonja proti Jugoslovenom.

Svojo osemdesetletnico

je slavil 7. novembra monsignor Fran Kosce, stolni škofastik v Trstu, zaslužni slovenski duhovnik.

Krvavo dejanje pomorskega kurjača.

V Trstu se je odigrala krvava drama s precej umazanimi ozadjen. 35letna, od svojega moža ločena Hermina Falliche je žvela v življenju zakonu s pomorskim kurjačem Fendrichom, ki je istotako ločen od žene. Zadnje čase pa se ljrbimca nista več razumela in Fallicheva se je odločila, da zapusti svojega ljubčka, ki je sklenil, da se takoj mašuje. Podal se je v njeno stanovanje, planil razjarjen na ljubinko, jo zabodel z dolgim lovskim nožem v desno ramo in nato pobegnil. Ženska je imela še toliko moči, da je izdrla nož iz rane, nakar je padla onemogla na tla. Njena rana je sicer zelo nevarna, vendar pa ni smrtna. Vročkrvnega Fendricha, ki se je pravkar vrnil z daljše pomorske vožnje, se niso izsledili.

Vesti iz Postojne.

Azil "Legu" ki je bil otvorjen začetkom aprila, se je zatvoril te dni ter se otvoril znova začetkom marea prihodnjega leta. Čez zimo ostane zaprt, češ, da je v Postojni prehud mraz in ni pričakovati rednega obiska. V azilu je bilo 64 otrok, po večini slovenskih. V azil prihajajo ob 9. in ostanejo tam do 15. (3. pop.) Opoldan dobé kosilo. Zaključek je bil seveda slovesen ob navzočnosti zastopnikov oblasti. Slovenski otroci so deklamirali in peli po italijansko.

"Legu" otvori štiri nove azile, in sicer v Vipavi, v Št. Petru in v Bistrici.

Slavina je dobila izrednega komisarja v osebi uradnika postojnske podprefekturje Buffonija. Izredni komisariji so že v Postojni, Kačjivasi, v Št. Petru in v Hrenovicah. Razlogi za razpušanje je slov. občinskih svetov so ničevi.

Poziv na zdravje v Trinerjevem Stenskem koledarju 1924.

Vsako se zanima za svoje zdravje. Kajti zdravje je največje bogastvo, kar ga more imeti človek. Največji revež bi ne prodal za denar svojega zdravja, najbogatejši bi pa rad dal ves svoj denar za zdravje. Vseled tega je največji poziv, ki zamore biti vsebovan v Stenskem koledarju, katerega boste imeli pred očmi 365 dni, poziv na vaše zdravje. In v Trinerjevem Stenskem koledarju za leto 1924 je ta poziv umetniško utelešen. Sredi koledarja je na slikana krasna mlada deklica, ki nose domov Trinerjevo Grenko Vino. Z drugimi besedami rečeno, onap rinaša domov zdravje in veselje, kajti, če hočete biti zdravi, morate biti naznotraj čisti. Zatem pa vidite še osemkrat isto krasno deklico: v njeni spalnici, v avtomobilu, v čolnu, pri tenisu itd. Ali hočete videti vsak dan to krasotico? Pošljite 10 centov za pošiljalne stroške na: Joseph Triner Company, 1333 S. Ashland Ave., Chicago, Ill. Ne pozabite kupiti steklenice Trinerjevega Mirileca Kašlja in Trinerjevega Limimenta pri svojem lekarnarju ali prodajalcu zdravil. Prvo zdravilo je najboljšee zoper prehlade, drugo pa hitro pomaga v slučaju revmatizma in nevralgije.

Trije jugoslovenski listi pod obtožbo.

Proti listom "Edinost", "Istarska Rijec" in "Učiteljski list" je uvedeno kazensko postopanje, in sicer proti "Edinosti" zaradi cele vrste člankov, v katerih je baje

Peter Zgaga

Prijatelj me je opozoril na zanimiv odstavek v "Proletarcu". Napisala ga je ugledna Frances A. Tauchar.

Iz odstavka je jasno razvidno, s kakšnimi težavami se imajo boriti agentke edino zveličavnega slovenskega glasila, ki je v levo smer baš tako zagrizeno kot je Ave Marija v desno.

Trpljenica za "Proletarcu" piše dobesedno:

"Ko sem se odpravila na agitacijo za Proletarca in J. S. Z., sem naletela takoj po odhodu z doma na neprimliko. Vlak, na katerem sem si rezervirala posteljo, mi je ušel razno ko sem prišla do nje. Treba je bilo torej sedeti na drugem in kimati vsjo noč.

Ko pridem v Pittsburgh, smo se sešli na postaji s sodrugom L. Kvedrom, ki je čakal prvega vlaka in potem še drugega, kar dokazuje, da je potrpežljiv človek. Sodruga Kveder mi je pozneje pomagal pri agitaciji v Pennsylvaniji in West Virginiji skoro ves mesec. S tem je seveda storil le svojo socialistično dolžnost, dasi sem mu tudi jaz hvaležna za sodelovanje".

To je bil pa samo prvi štacijon njenega križevega pota.

In ko je na drugem (na kom, ne pove) sedela ter kimala vsjo noč — bogve, kakšne misli so ji blodile po glavi.

Čast Kvedru, ker je potrpežljiv človek.

Revež je čakal in čakal. No, se je pa potem oddahnil. Saj je imel ves mesec časa po Pennsylvaniji in West Virginiji. S tem je zadeva poravnana. Stori le svojo socialistično dolžnost.

Fest fant mora biti. Kajti dopisnica mu je hvaležna za sodelovanje.

V slovenski cerkvi na osmi cesti baje ne bo več slovenskih predstav, veselje in podobnega holdrija.

Downtownski rojaki imajo prečudno lastnost, da se namreč preradi sprimejo ob takih trenutkih.

Pri zadnji veslici je bilo treba vreči štiri pretepače na cesto. Bunk je bilo veliko več kot pa kolekte.

Zadeva takega spoprijetja pa še ni končana. Sedaj ugibajo v Downtownu, kdo bo botroval tistima dvema, ki sta se bila spoprijela tekem predzadnje predstave v mirnem koticu ob vhodu v dovorano.

To in še kaj drugega bi moral vedeti Zakrajšek. Nemara bi se ga lotili skomini in bi pridirjal s prvim vlakom v New York.

V Broklynu je izveličanje precej drago.

Kdor ne da sto dolarjev za novo slovensko cerkev, ne more biti zveličan.

Gospod pravijo, da jim je vseeno, če kdo kdaj da ali ne.

Gospod so si s franeškanskim bandom že tako izoblikovali telo, da se lahko privale kamorkoli hočejo.

Še Maričko Miklošič naj dobi v svojo faro, pa ga ne bo lepšega para na svetu.

Jugoslovanaka

Katoli. Jednota

Ustanovljena l. 1898

Inkorporirana l. 1901

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki:
Predsednik: RUDOLF BERDAN, 933 E. 185 St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106 Pearl Ave., Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
Začasni blagajnik LOUIS CHAMPA, Box 961, Ely, Minn.
Blagajnik nesplošnih smrtin: JOHN MOVERN, 413 — 13th Ave. East, Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik:
Dr. JOS. V. GRAHEK, 208 American State Bank Bldg., 606 Grant St. at Sixth Ave., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:
ANTON ZBASNIK, Room 204 Bakewell Bldg., cor. Diamond and Grant Streets, Pittsburgh, Pa.
MOHOR MLADIC, 1334 W. 18 Street, Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4523 Washington Street, Denver, Colo.

Parotni odbor:
LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
GREGOR J. FORENTA, 310 Stevenson Bldg., Puyallup, Wash.
FRANK ZORICH, 6317 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Združevalni odbor:
VALENTIN PIRC, 780 London Rd., N. E., Cleveland, O.
PAULINE ERMENC, 333 Park Str., Milwaukee, Wis.
JOSEF STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELARC, 638 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno uradno glasilo: "Glas Naroda".

Vse stvari tikačoče se uradnih zadev kakor tudi denarne poljitate naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošilja na predsednika potnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolnišnica spričevala naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanaka Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom na obliem pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zgleda tajniku bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi z 3 člani ali članicami.

Izpred sodišča.

Ženske "čence".

Za časa rudarske stavke v Zagorju sta nahrullili rudarjevi ženi Marija Stuek in Franca Bukovšek rudarja Krečana in Škrabarja, češ, da delata drugim rudarjem zrago. In druga je vpila: "Fej! Ali nimaš jesti, ali nisi mogel še en teden počakati?" Nista se bala rudarja slabotnih žensk, vendar pa ju je bilo toliko sram, da res nista šla na delo. In težilo ju je državni pravdnik v smislu člena 11. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Bili sta ženski tudi 7 dni v preiskovalnem zaporu. Pred senatom deželnega sodišča pa sta bili oproščeni, češ, da tvori ta govor le bolj predmet žaljenja časti.

navajene, da pravijo po domače lažeš, če kdo ne govori resnice. Senat je verjel njenemu srečnemu zagovornu in jo je oprostil.

Jelenov klanc

na cesti od Jelena do Savskega mostu v Kranju je posebno za avtošoferje zelo zapeljiv. Voziti se sme tam samo s 6 km hitrosti. Orožnik Eržen je ugotovil, da je prevozil šofer France Ogrin progod od Bekslejna po tem klancu do mostu v 1 min. in 55 sek., kar pa odgovarja hitrosti 32 km na uro. Pri em pa je bila cesta še precej obljudena. In obsojen je bil na 150 in na 200 Din globe za tja in nazaj. Vendar pa se je strogi opazovalec nasproti Beksleja enkrat le zmotil. Kajti ustavil je Ogrin vrli Jelenovega klancea pred Jahovčevu gostilno in to toliko časa, da je družba povečerjala. Na mostu pa je zamenjal orožnik drugi voz za njegov. Ker so to potrdili tudi Ogrinovi izletniki, je bil marveč so vse ženske tam tako Ogrin oproščen.

Nevarna navada.

Marija Bravarharja iz Vodie je razžalila med neko obravnavo v Kamniku pričo Marijo Jenko s tem, da ji je očitala, da laže. Obtoženka se je zagovarjala, da ni imela namena Jenkove žaliti, marveč so vse ženske tam tako

Poslajte svoja božična denarna darila potom
BRZOJAVNEGA PISMA

Stroški tega pisma znašajo samo — **\$1,**

a tako nakazana izplačila so izvršena v domovini v teku enega tedna.

Naša postrežba je brza in zanesljiva, a cene zmerne.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street : New York, N. Y.

GLAVNO ZASTOPSTVO JADRANSKE BANKE

NOVA ZANIMIVA KNJIGA

NA KRVAVIH POLJANAH

Spisal Ivan Matičič

Cena s poštnino

\$1.50

TRPLENJE in strahote z bojnih pohodov bivšega slovenskega planinskega polka.

V knjigi so popisani vsi boji bivšega slovenskega polka od prvega do zadnjega dne svetovne vojne. Iz Galicije, z Doberdoške planote, z gorovja s Tirol, Fajtjega hriba, Hudega Loga, Sv. Gabrijela, Pijave in o polkovem uporu ter njega zakletvi.

Knjiga je trdo vezana, vsebuje 270 strani in 25 slik iz vojne.
"GLAS NARODA" 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

